

Bijlage IX

Vleermuisonderzoek 2009

Vleermuizen Park Voorn

Najaarsinventarisatie 2009

Opdrachtgever:
Jeroen Schenkels
Park Voorn
Utrecht

Auteur:
Mieuw van Diedenhoven
Bureau voor Ecologie en Informatie
Oktober 2009

Mieuw van Diedenhoven
Bureau voor Ecologie en Informatie

Jasmijnstraat 50
3732 ED De Bilt
030-2662888
06-10493112
mieuw@antenna.nl

oktober 2009

btw NL161121378B01
bank 93.29.37.853
kvk 09136211

Inhoudsopgave

Hoofdpunten advies 4

1 Inleiding 5

2 Locatie 6

 2.1 Huidige natuurwaarden Park Voorn 6

 2.2 De ingreep: kap van bomen en bouw woonhuis 7

 2.3 Beheerplan 2009-2015 8

3 Werkwijze 9

4 Resultaten 11

5 Conclusies en advies 12

 5.1 Vleermuizen in Park Voorn 12

 5.2 Effecten van de ingreep op vleermuizen 12

 5.3 Advies 13

 5.4 Flora en faunawet 14

6 Literatuur en bronnen 15

7 Bijlagen 16

 bijlage 1 Locatievoorstel PHB nieuw woonhuis

 bijlage 2a Tekening te kappen bomen

 bijlage 2b Lijst te kappen bomen

 Separaat gestuurde bijlagen:

 Brochure vleermuiskasten

 Brochure vleermuizen bomen en bos

 Brochure tuinieren voor vleermuizen

 Toelichting bij Aanvraag Ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet

Hoofdpunten advies

Onderstaande punten zijn een samenvatting van het advies dat beschreven is in paragraaf 5.3 op pagina 13 en 14.

- Handhaven van bestaande en potentiële vleermuisverblijfplaatsen en paarplaatsen door terugsnoeien/ kandelaberen en/of ringen.
- Holtevorming mogelijk maken door dode bomen te laten staan.
- Realiseren van nieuwe en/of vervangende vleermuisverblijfplaatsen door plaatsen van vleermuiskasten.
- Bevorderen van een gevarieerde leeftijdsopbouw van het bos.
- Handhaven en stimuleren van het voedselaanbod (insecten) voor vleermuizen door juiste keuze van vegetatie (soort en structuur).
- Eventuele kap van bomen uitvoeren in de meest vleermuisveilige periode (tweede helft maart tot en met half april).
- Tijdens kap en bouwwerkzaamheden in de avond geen felle lampen gebruiken
- Verlichting rondom het nieuwe woonhuis beperken en ervoor zorgen dat deze niet ver naar de omgeving uitstraalt, en 's nachts zoveel mogelijk uitzetten.

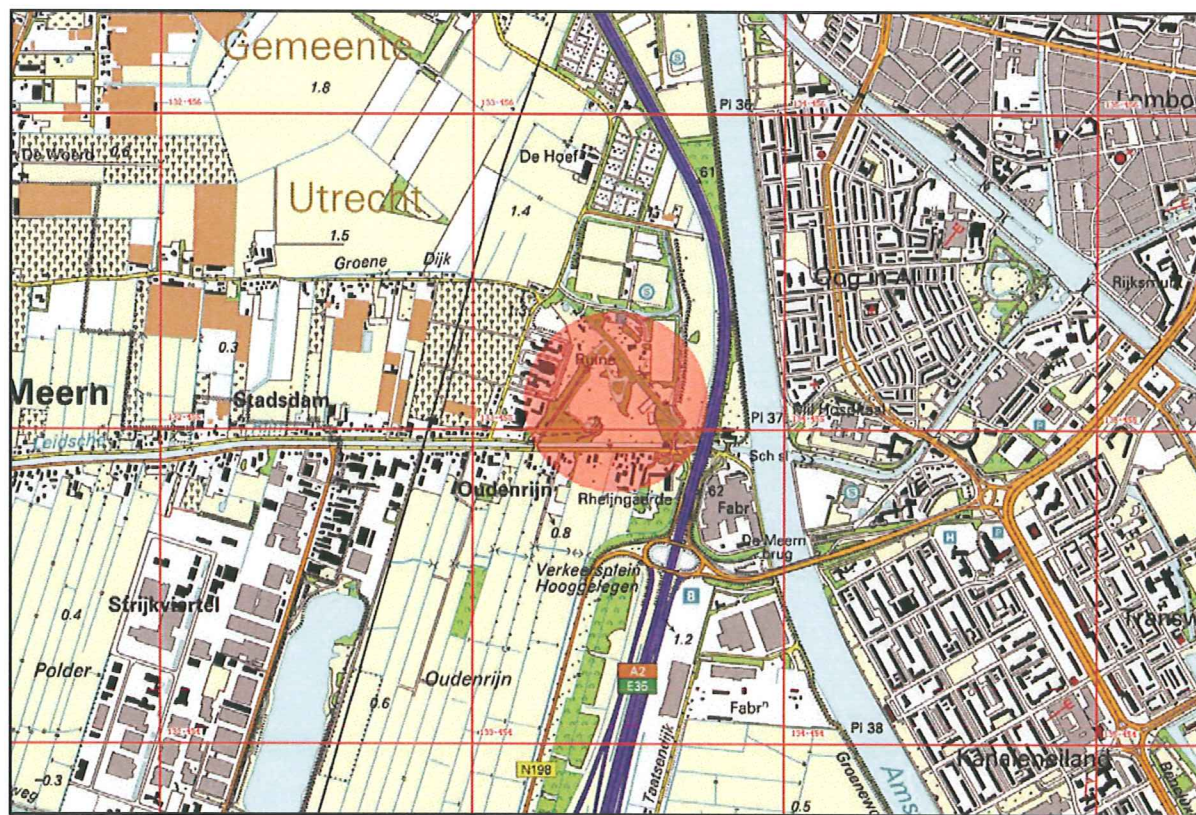
1 Inleiding

Op de buitenplaats Park Voorn wordt een nieuw woonhuis gebouwd in het parkbos. Het woonhuis komt op een min of meer open plek in het parkbos. Enkele bomen moeten hiervoor gekapt worden.

De eigenaar heeft gevraagd nader te kijken naar de aanwezigheid van vleermuizen. Aanleiding voor die vraag is de vleermuisinventarisatie die in 2008 is gedaan in het kader van een vervolg onderzoek Flora- faunawet voor het plangebied Strijkviertel-Polder Oude Rijn. Hierin was ook Park Voorn meegenomen. Uit dat onderzoek werd duidelijkheid dat er vleermuizen op Park Voorn voorkomen.

Doel van het onderhavige onderzoek is om nader vast te stellen of de geplande werkzaamheden voor de nieuwbouw nadelige effecten hebben op vleermuizen. Dit onderzoek zal, aangevuld met de gegevens van het onderzoek uit 2008, voldoende informatie opleveren voor een eventuele ontheffing aanvraag voor de Flora- en faunawet.

Park Voorn ligt direct aan de westkant van de (recent verbreedde A2) en aan de Leidsche Rijn, ten noord-oosten van plas Strijkviertel. Park Voorn ligt in het nieuwe VINEX stadsdeel Leidsche Rijn van de gemeente Utrecht. Zie onderstaande kaart (figuur1).

Figuur 1. Locatie van Park Voorn

2 Locatie

2.1 Huidige natuurwaarden Park Voorn

De buitenplaats Park Voorn bestaat uit een aangelegd park in landschapsstijl met een neoclassicistisch landhuis. De buitenplaats wordt beheerd als een natuurlijk parklandschap. Hiervoor is recentelijk een beheerplan opgesteld door de Stichting tot behoud van Particuliere Historische Buitenplaatsen (PHB) (Aschman et al, 2009). De stichting PHB adviseert ook over de locatie voor het nieuwe woonhuis. (Zie bijlage 1a en 1b).

Park Voorn is circa zeven hectare groot. Hiervan is een half hectare bebouwing, tweeëneenhalf hectare bos, lanen, boomgroepen en solitaire bomen, drie hectare grasland en ongeveer één hectare oppervlaktewater. Door deze eigenschappen is Park Voorn voor veel planten en dieren geschikt als leefgebied, foerageer- en/of rustplaats (Aschman et al, 2009). (De natuurwaarden zijn verder uitgebreid beschreven in het beheerplan van PHB.)

Het parkbos bestaat uit relatief jong bos met enkele oude en omvangrijke bomen (Plataan, beuk, Linde, Eik, Suikeresdoorn, Treurbeuk en Vleugelnoot). Langs het pad bij de Leidse Rijn staan oudere beuken (naar schatting tussen 50 en 70 jaar oud). In het bosvak staat een oude afgetakelde kastanje en enkele oudere beuken. De afgelopen twintig jaar ontwikkelt het parkbos zich tot essen-esdoornbos. De ondergroei is matig ontwikkeld een eenvormig van opbouw, met braam, gewone vlier en veel zaailingen van es en esdoorn. (Aschman et al, 2009).

In september 2008 is de polder Oudenrijn ten zuiden van park Voorn geïnventariseerd op vleermuizen en broedvogels als vervolgonderzoek in het kader van de flora- en faunawet. Hieruit blijkt dat vleermuissoorten verblijven op Park Voorn en foerageren in de omliggende weiden en polders. De oprijlaan van de buitenplaats en het parkbos rond de bunker blijken een belangrijk onderdeel van vleermuisvliegroutes. Op de buitenplaats komen zeker de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis (op 'doortocht' als trekkende soort) voor. De rosse vleermuis is overvliegend waargenomen en de watervleermuis jagend boven de Leidsche Rijn naast de buitenplaats. Zij benutten de lanen, wateren en open ruimtes als foerageergebied. Holtes in bomen bieden mogelijkheden voor winterverblijven, paarplaatsen of kraamlocaties. Bij de inventarisatie in 2008 zijn er geen (kraam)kolonieactiviteiten waargenomen. Wel zijn in september enkele baltsactiviteiten van ruige en gewone dwergvleermuizen waargenomen aan de noordoost kant van het parkbos. (Brandjes, 2008).

2.2 De ingreep: kap van bomen en bouw woonhuis

De ingreep bestaat uit de bouw van een nieuw woonhuis in het parkbos. Stichting PHB heeft gedetailleerd beschreven welke bomen op deze plek moeten wijken voor de nieuwbouw. Op onderstaande kaart (figuur 2) is het parkbos in groen aangegeven met de locatie van de nieuwe woning in rood. Bijlage 1 is een plattegrond van de buitenplaats met het locatievoorstel voor de nieuwe woning van PHB.

De nieuwe woning komt op een huidige al half-open plek in het parkbos. Voor de bouw van het woonhuis moeten ruim 20 bomen worden gekapt. Een deel hiervan kan mogelijk interessant zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Een aantal bomen moet gekapt worden vanwege de slechte staat van de bomen met mogelijke val-gevaar. Een tekening met een lijst van de te kappen bomen op de locatie is opgenomen als bijlage 2a en 2b.

Figuur 2. Locatie nieuwe woning in parkbos (Bron: PHB 2009b)

2.3 Beheerplan 2009-2015

Naast het kappen van bomen en de bouw van een nieuw woonhuis moet ook het beheerplan voor de komende jaren bij de beoordeling van de effecten van de ingreep betrokken worden. In het beheerplan zoals opgesteld door PHB (Aschman, 2009) zijn maatregelen beschreven voor het behoud en verbetering van de natuurwaarden en ecologische kwaliteit. Dit komt uitgebreid aan bod in hoofdstuk 6.4 van het beheerplan “beheermaatregelen voor de natuurwaarden”. Vervolgens worden in hoofdstuk 6.5 van het beheerplan per deelgebied van de buitenplaats concrete maatregelen en streefbeelden besproken.

Belangrijke punten in het beheerplan zijn ondermeer het toepassen van inheemse soorten, tolerant beleid ten aanzien van dood hout en verbetering van de waterkwaliteit van de vijver en waterpartijen. Vleermuizen kunnen profiteren van een goed ecologisch beheer van de buitenplaats. Ook de inrichting van de bunker als vleermuisverblijf is een goede manier om de buitenplaats aantrekkelijk te maken voor vleermuizen.

Aanvullende maatregelen speciaal voor vleermuizen zijn beschreven in hoofdstuk 5 van dit rapport. Hierbij is uitgegaan van de streefbeelden en visie uit het beheerplan.

3 Werkwijze

Het onderzoek heeft als doel vast te stellen hoe het plangebied gebruikt wordt door vleermuizen en met name of de te kappen bomen een nadelig effect hebben op de lokale populatie. Er is speciaal gekeken of de te kappen bomen als baltsplaats worden gebruikt en of er aanwijzingen zijn dat ze als winterverblijfplaats worden gebruikt. De onderzoeksopzet voldoet aan het protocol vleermuisinventarisaties (Gegevens Autoriteit Natuur, 2009)

Dit veldonderzoek kan gezien worden als een aanvulling op het flora en fauna onderzoek uit 2008, uitgevoerd door Bureau Waardenburg (Brandjes, 2008). De gegevens uit dat onderzoek worden gebruikt bij de interpretatie en conclusies van het veldwerk.

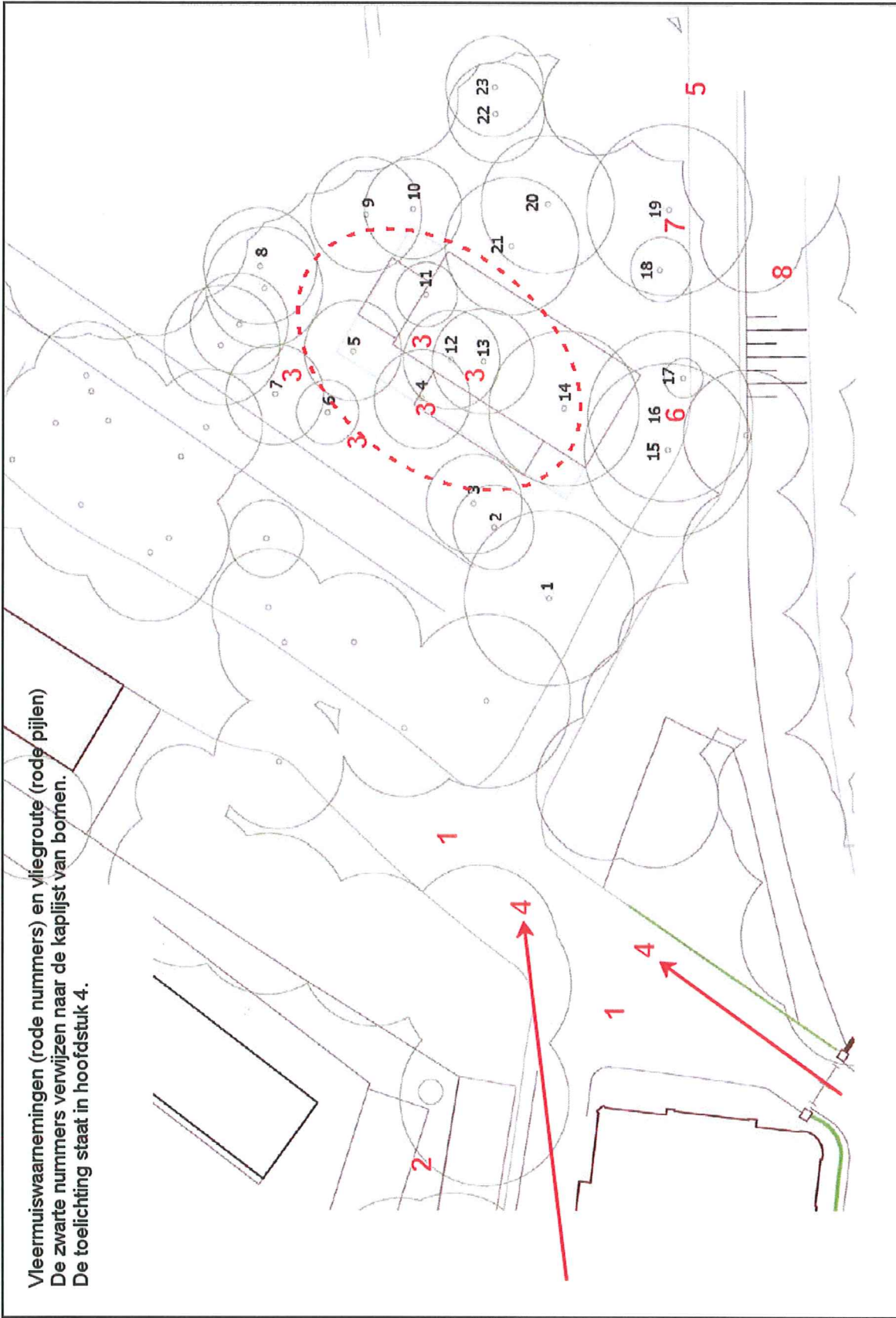
Voor het veldwerk is gebruik gemaakt van een Petterson D240x. Dit is een heterodyne batdetector met mogelijkheid voor beluisteren in time expansion (vertraagd afspelen van opnamen). Daarbij is gebruik gemaakt van geluidsopname apparaat, Edirol R09. Dit biedt de mogelijkheid om waargenomen vleermuisgeluiden nader te analyseren en de soort vast te stellen met Batsound Pro software.

Er is speciaal geluisterd naar werfroepen van vleermuizen om te achterhalen of de locatie als paarlocatie in gebruik is. Ook is gekeken naar zwermactiviteiten omdat dit ook kan duiden op paarverblijven en mogelijke winterlocaties.

Figuur 3. Petterson D240xen Edirol R09

Er zijn twee veldbezoeken uitgevoerd in de avond op 31 augustus en 's avonds op 18 september 2009. Op beide avonden was het zeer goede weersomstandigheden om vleermuizen waar te nemen (Droog, helder, weinig wind, temperatuur 12-15 °C). Op deze avonden is vanaf half uur voor zonsondergang tot ongeveer 24:00 gezocht naar vleermuizen. Het veldwerk is te voet uitgevoerd. Alle waarnemingen zijn op een veldkaart ingetekend (zie figuur 4).

Figuur 4. Vleermuiswaarnemingen

4 Resultaten

Het onderzoek van Waardenburg in 2008 levert al veel informatie op over vleermuizen in Park Voorn. Hieruit blijkt dat er in park Voorn geen zomerverblijven zijn voor vleermuizen. Wel zijn er passerende en foeragerende gewone dwergvleermuizen gezien. Deze komen zeer waarschijnlijk uit een verblijfplaats aan een woning aan de andere kant van de Leidsche Rijn. Wel zijn in Park Voorn in 2008 enkele baltsende ruige dwergvleermuizen waargenomen.

Er zijn in 2008 enkele overvliegende rosse vleermuizen over Park Voorn waargenomen, maar geen geschikte verblijfplaatsen voor Rosse gevonden. (Brandjes, 2008)

De waarnemingen die tijdens het veldwerk in september 2009 zijn ingetekend op kaart en corresponderen met onderstaande waarnemingsnummers. Voor de kaart is gebruik gemaakt van de kaart van PHB, locatie nieuw woonhuis (PHB 2009a). Onderstaande waarnemingen zijn genummerd. Deze nummers zijn in rood terug te vinden op de naastliggende pagina.

Foeragerende gewone dwergvleermuizen (maximaal 10 individuen) zijn waargenomen bij:

1. De oprijlaan
2. Open plek bij bestaand woonhuis
3. Boven de half-open plek (gestippeld) in het bosvlak

Baltsende gewone dwergvleermuizen (2 individuen) (werfroep) zijn vliegend waargenomen:

3. Boven de half-open plek (gestippeld) in het bosvlak
5. Boven het pad vlak bij de Leidsche Rijn

Passerende gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen:

4. Vliegend langs het hoofdhuis en het oude woonhuis, komend vanuit westelijke richting aan de overkant van de Leidsche Rijn. Dit komt overeen met de vliegroute richting Park Voorn die in 2008 is gevonden (Brandjes 2008, p. 14 en fig. 2.4)

Baltsende (werfroep) ruige dwergvleermuis: (maximaal 2 individuen, alleen op 31 augustus waargenomen)

6. Beuk langs het pad. Te kappen boom nummer 16.
 7. Beuk langs het pad. Te kappen boom nummer 19.
- In 2008 zijn op deze plekken geen baltsende ruige dwergvleermuizen gevonden, maar toen wel enkele baltlocaties in het noord-oostelijke deel van het park.

Passerende rosse vleermuis (2 individuen)

1. Hoog overvliegend ter hoogte van hoofdhuis.
5. Hoog overvliegend ter hoogte van bocht in bospad bij Leidsche Rijn

Foeragerende watervleermuizen (niet in plangebied)

8. Deze zijn gehoord boven de Leidsche Rijn ter hoogte van Park Voorn. De Leidsche Rijn hoort niet tot het plangebied.

5 Conclusies en advies

5.1 Vleermuizen in Park Voorn

De resultaten van het onderzoek laten zien dat er twee algemene vleermuissoorten op buitenplaats Voorn voorkomen; de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Het gebied wordt vooral gebruikt als foerageerplaats. De lanen fungeren ook als vliegroute. De ruige dwergvleermuis heeft een enkele paarplaats. Deze zijn onder meer waargenomen in twee van de bomen die op de kaplijst staan. In het onderzoek van 2008 zijn enkele roepende ruige dwergvleermuizen in het noordelijke parkbos aangetroffen. Ook is de gewone dwergvleermuis is vliegend waargenomen met werfroep.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat de plek van de ingreep als winterverblijf wordt gebruikt, hoewel er wel enkele bomen geschikt kunnen zijn als vleermuisverblijf. De rosse vleermuis is wel waargenomen, maar enkel hoog overvliegend.

Uit eerder onderzoek (Brandjes, 2008) is al vastgesteld dat er geen vleermuis zomerverblijven in park Voorn zijn. Verder komt de watervleermuis foeragerend voor bij de Leidsche Rijn, direct naast het studie gebied en mogelijk op de parkvijver.

Andere vleermuissoorten zijn niet waargenomen tijdens het onderzoek en ook niet in eerder onderzoek.

5.2 Effecten van de ingreep op vleermuizen

Algemene effecten

Door het kappen van de bomen verdwijnen potentiële geschikte verblijfplaatsen. Zeker de grotere bomen, beuken, kastanje kunnen nu en in de toekomst spleten en holten ontstaan die voor vleermuizen interessant zijn. Het effect van de kap wordt verder per soort beschreven.

Het parkbos is tevens foerageergebied. Door de kap van bomen zal het insectenaanbod in eerste instantie afnemen. Aangezien in het beheerplan duidelijk sprake is van herplant en beheer gericht op het verhogen van natuurwaarden met inheemse en historische soorten mag verwacht worden dat op termijn het insectenaanbod weer toeneemt.

De aanwezigheid van de vleermuizen toont wel aan dat het gebied interessant is voor vleermuizen. Het terrein biedt in potentie veel mogelijkheden voor verblijfplaatsen voor verschillende vleermuissoorten. Het is daarom van belang dat het aanbod aan potentiële verblijfplaatsen op niveau blijft of liever nog wordt uitgebreid. Door het kappen van een aantal zeer grote bomen wordt dit potentieel wel aangetast.

De ingreep heeft zoals het nu er naar uitziet geen (directe) nadelige invloed op de populatie vleermuizen. Het is ook niet waarschijnlijk dat door de kap van bomen *vaste* verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd. De roepende ruige dwergvleermuizen zijn zeer waarschijnlijk doortrekkende dieren. De twee aangetroffen roepende individuen kunnen volgende jaren elders op de buitenplaats weer geschikte paarplekken vinden.

De huidige open plek wordt groter door de bouw van het huis. Open plekken horen bij een gevarieerd bos, omdat door de randvegetaties langs de openplek een ander microklimaat ontstaat en er andere vegetatie groeit. Hierdoor zijn dergelijke plekken vaak rijk aan insecten. Vleermuizen kunnen profiteren

van open plekken wanneer door goed bosbeheer het insectenaanbod vergroot wordt.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis gebruikt het gebied met name op vliegroute en als foerageergebied. Er zijn roepende mannetjes gehoord in vlucht, niet op een vaste plek. Ook het onderzoek uit 2008 toont aan dat er geen vaste verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis zijn (Brandjes 2008). De kap van de bomen en de bouw van het woonhuis zal geen nadelig effect hebben op de populatie gewone dwergvleermuizen.

Ruige dwergvleermuis

De te kappen bomen nummers 16 en 19, twee dikke beuken, zijn mogelijke paarplaatsen van de ruige dwergvleermuis. De twee ruige dwergvleermuizen zijn enkel op de eerste avond (31 augustus aangetroffen). Ook zijn er op beide avonden geen andere rondvliegende ruige dwergvleermuizen gevonden. Het lijkt er daarom op dat de ruige dwergvleermuizen nog op doortocht waren en geen vaste paarplek in Park Voorn hebben. Dit is overigens in overeenstemming met de bevindingen uit het onderzoek van 2008 (Brandjes 2008). De kap van genoemde bomen zal dan ook geen nadelig effect hebben op de populatie ruige dwergvleermuizen.

Rosse vleermuis

In dit najaarsonderzoek is de rosse vleermuis hoog overvliegend gehoord. Uit het onderzoek van 2008 blijken er geen verblijfplaatsen van de rosse vleermuis in Park Voorn te zijn. Het parkbos heeft wel potentiële verblijfplaatsen voor de rosse vleermuis, maar deze is (nog) niet aangetroffen. De ingreep zal geen negatieve effecten hebben op de rosse vleermuis.

Watervleermuis

De watervleermuis komt passerend voor in Park Voorn en jagend langs de Leidsche Rijn. Ook kan de watervleermuis foerageren boven de vijver in Park Voorn. Er zijn geen aanwijzingen voor verblijfplaatsen in Park Voorn. Hoewel dit potentieel wel mogelijk kan zijn. De ingreep zal geen effect hebben op de watervleermuis.

5.3 Advies

In het beheerplan worden al maatregelen aangedragen om de natuurwaarde van de buitenplaats te vergroten. De voorgestelde maatregelen dragen in het algemeen bij aan het verbeteren van de buitenplaats als leefgebied voor vleermuizen. Het inrichten van de bunker als vleermuiswinterverblijf is daarvan een voorbeeld. Daarnaast kunnen nog een aantal concrete maatregelen voor vleermuizen genomen worden zoals hieronder genoemd.

Handhaven bestaande en potentiële vleermuisverblijfplaatsen:

- Heroverweeg de kap van een aantal grote bomen, met name de beuken nummer 16 en 19 van de kaplijst. Hierdoor blijven deze bomen als paarplek voor de ruige dwergvleermuis gehandhaafd. Een alternatief is de bomen ver terug te snoeien (kandelaberen) en/of te ringen. De paarplekken blijven dan wel gehandhaafd en er kunnen op termijn alsnog holtes in de bomen ontstaan die als verblijfplaats kunnen dienen. (Beuken overleven ver terugsnoeien over het algemeen niet en de boom zal dus op termijn hieraan doodgaan, uitstel van executie dus).
- Het laten staan van dode bomen verhoogt de natuurwaarde van het bos. Hierin kunnen holtes

ontstaan die als vleermuisverblijfplaats kunnen gaan dienen. Val-gevaarlijke takken kunnen afgezaagd worden.

Realiseren van nieuwe en/of vervangende vleermuisverblijfplaatsen:

- Ophangen van een aantal vleermuiskasten in de omgeving van de te kappen (te snoeien) bomen. Bijvoorbeeld aan een drietal (of meer) bomen telkens twee of drie vleermuiskasten per boom ophangen. In de informatiefolder van Peter Twisk (2004) staan richtlijnen over het ophangen van vleermuiskasten.
- Bij de herinrichting van het parkbos en op andere plekken op de buitenplaats aandacht hebben voor een gevarieerde leeftijdsopbouw van bomen. Hierdoor blijft op lange termijn de mogelijkheid bestaan voor de ontwikkeling van vleermuisverblijfplaatsen in holtes en spleten van bomen.

Handhaven en stimuleren van het voedselaanbod (insecten) voor vleermuizen:

- Op de open plek rond het te bouwen huis gevarieerde vegetatie aanplanten zodat een kruidenrijk bos ontstaat dat insecten aantrekt.
- Bij open plekken, randzones en zoomvegetaties kiezen voor inheemse soorten die insecten aantrekken. Het voert te ver om hier een opsomming te maken. Interessante informatie is onder meer te vinden in de brochure Tuinieren voor vleermuizen van Natuurpunt (2009). (www.natuurpunt.be/nachtvandeveleermuis).

Maatregelen tijdens en na de bouwwerkzaamheden

- Kappen van bomen uitvoeren in de periode dat er geen vleermuisactiviteit te verwachten is dat is de periode november tot en met april. Omdat het niet voor 100% zeker is dat er geen winterverblijven zijn is de meest veilige periode tweede helft maart tot en met half april.
- Tijdens kap en bouwwerkzaamheden in de avond geen felle lampen gebruiken, dit verstoort de vleermuizen.
- Verlichting rondom het nieuwe woonhuis beperken en ervoor zorgen dat deze niet ver naar de omgeving uitstraalt, en 's nachts zoveel mogelijk uitzetten.

5.4 Flora en faunawet

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermde soorten in de Flora- en Faunawet (Tabel 3 soorten). Dit betekent dat voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen een ontheffing art. 75 van de Flora en faunawet (artikel 11) aangevraagd moet worden. De ontheffing kan worden verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de aangetroffen vleermuissoorten.

In het geval van de twee beuken (nummers 16 en 19) die op de kaplijst staan en een tijdelijk paarverblijf zijn voor de ruige dwergvleermuis moet in geval van kap een ontheffing aangevraagd worden. Indien de adviezen en maatregelen uit paragraaf 5.3 worden genomen, zal de ontheffing naar alle waarschijnlijkheid verleend kunnen worden. Meer informatie over de flora- en faunawet is te vinden op www.minlnv.nl.

6 Literatuur en bronnen

Aschman K.D., H. Boekhoff, J. Luttikhuizen P. Verhoeff, 2009, Beheerplan Park Voorn, Stichting tot behoud van Particuliere Historische Buitenplaatsen (PHB), Heerde

Brandjes G. J. 2008, Inventarisatie vleermuizen en broedvogels Strijkviertel (Polder Oudenrijn), Vervolgonderzoek in het kader van de Flora- en faunawet. Rapport nr. 08-149, Bureau Waardenburg Culemborg.

Gegevens Autoriteit Natuur, 2009, Het protocol voor vleermuisinventarisaties, 2 april 2009, zie ook www.gegevensautoriteitnatuur.nl

PHB, 2009a, Te verwijderen bomen op locatie nieuwe woning (als bijlage toegevoegd).

PHB, 2009b, tekening locatie vervangende woning (als bijlage toegevoegd)

Zoogdiervereniging VZZ 2003, Informatiefolder Vleermuizen bomen en bos, betekenis van bomen en bos voor vleermuizen (als separate bijlage toegezonden)

Peter Twisk, 2004, Informatiefolder Vleermuiskasten, over het maken en ophangen van vleermuiskasten. zie ook www.vleermuis.net (als separate bijlage toegezonden)

Natuurpunt 2009, Brochure tuinieren voor vleermuizen (www.natuurpunt.be) (als separate bijlage toegezonden)

Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Voedselkwaliteit: www.minlnv.nl
Toelichting bij Aanvraag Ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet (als separate bijlage toegezonden)

7 Bijlagen

bijlage 1	Locatievoorstel PHB nieuw woonhuis
bijlage 2a	Tekening te kappen bomen
bijlage 2b	Lijst te kappen bomen

Separaat gestuurde bijlagen:

- Brochure vleermuiskasten
- Brochure vleermuizen bomen en bos
- Brochure tuinieren voor vleermuizen
- Toelichting bij Aanvraag Ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet

PARK VOORN TE UTRECHT

voorstel inpassing nieuwe locatie woonhuis

31 maart 2009

Stichting PHB te Heerde
ir P. Verhoeff, landschapsarchitect BNT
ing. K.D. Aschman

Schaal 1:500

Park Voorn te Utrecht

Te verwijderen bomen op locatie van de
nieuwe woning

20 augustus 2009

Schaal 1:250

- De ingemeten bomen zijn met een kleine cirkel gemarkeerd.
- Van de bomen nabij het nieuwe huis zijn indicatief ook de boomkronen aangegeven.
- De te verwijderen bomen zijn genummerd. De nummering correspondeert met de lijst met beschrijving van de te kappen bomen

Locatie vervangende woning

1

Aanleiding

De historische buitenplaats Park Voorn is rijksmonumentaal beschermd als complex historische buitenplaats. De buitenplaats kent een drietal woningen; het hoofdhuis en woning fam. G.H. van Seumeren binnen de monumentgrens, de woning van fam. R.Th. van Seumeren tegen de monumentgrens aan de oostzijde van het hoofdhuis.

Voor de historische ontwikkeling van Park Voorn en haar bebouwing, zie het historisch onderzoek in 'Beheerplan buitenplaats Park Voorn', Stichting PHB 2009.

In verband met de restauratie en herbestemming van het hoofdhuis en herinrichting van de omliggende buitenruimte, wordt de woning aan de westzijde van het hoofdhuis gesloopt. Voor de familie R.Th. van Seumeren is daarom gestudeerd op een locatie voor een vervangende, nieuwe woning binnen de grenzen van de buitenplaats.

Randvoorwaarden locatie vervangende woning

Randvoorwaarden bij de locatie van de vervangende woning zijn ten aanzien van de historische natuurrijke parkaanleg;

- De woning voegt zich naar de historische structuur van de beschermde parkaanleg
- De woning en omringende buitenruimte worden zodanig ingepast dat de historische en natuurwaarden zo min mogelijk geschaad worden. Waar mogelijk worden de specifieke buitenplaats-natuurwaarden¹ versterkt.

Dit betekent concreet;

- De buitenruimte wordt zodanig ingericht dat zij bijdraagt aan versterking en herstel van het historische natuurrijke parkkarakter van Voorn, zoals dit geformuleerd is in het beheerplan (Stichting PHB, 2009).
- De woning verstoort niet de belangrijke historische zichtlijnen vanuit het hoofdhuis of van en naar de kasteelruïne.
- De woning krijgt qua vorm en plaats binnen de parkaanleg het karakter van een bijgebouw.

Locatiekeuze

De bebouwing van Park Voorn concentreert zich in de zuidwesthoek van het park. Het hoofdhuis staat direct aan de Leidse Rijn en openbare weg bij de Stadsdam. Direct ten westen ervan staat een voormalige dienstwoning. De historische waarde van deze woning is door verbouwing(en) in de 20^e eeuw gering. In het eerste deel van de oprijlaan naar de kasteelruïne staat een woning op de plaats van een voormalige appelschuur. Naast en tegenover de woning staan (paarden)stallen in lijn met de laan. Zie de kaart van de actuele situatie.

Een nieuwe woning dient dan ook, als verplaatst onderdeel van de buitenplaats-bebouwing, een plaats te krijgen in het zuidwestelijk deel van de buitenplaats. Daarbij in hiërarchie van de bebouwing een plaats en uitstraling als bijgebouw.

De toekomstige bewoners van de woning hechten aan een huisplaats waar het zonlicht gedurende delen van dag vrij kan toetreden. Een woning met uitstraling van een orangerie sluit hierbij aan.

¹ Kleinschalig landschap met een grote afwisseling aan biotopen en beplantingstypen; zoals laan, bos, grasland en vijverpartijen, loofhout, naaldbomen, (sier)heesters en stinsenflora.

De geschikte plaats voor deze woning is op de al deels open plek in het parkbosje, aan de zuidoostzijde van entree en oprijlaan;

- De woning 'doet mee' in het ritme van de buitenplaats van entree, bebouwing en dan de grote parkaanleg. De woning wordt, net als de andere woning met stallen, geplaatst in lijn met oprijlaan.
- Als orangerie-woning ligt ze aan de zuidoostzijde van de laan, waar zonlicht kan toetreden.

De buitenruimte rond het pand wordt zo opgezet dat ze qua beplantingsopbouw geleidelijk overgaat in het parkbos. De huidige opzet (zie volgende paragraaf) van hoge bomen, met weinig of eenvormige ondergroei, wordt omgevormd naar een gelaagd en afwisselend parkbos. Rond het huis een open plek met gras en. Dan heesters en bloem- en vruchtdragende bomen van 3^e en 2^e grootte langs de rand, overgaand in het parkbos. Zowel in de open ruimte als in het parkbos wordt de ontwikkeling van stinsenflora gestimuleerd.

2
Inventarisatie van het parkbosje

De beplantingsstructuur is van west naar oost als volgt;
Langs de oprijlaan staan esdoorns en enkele andere bomen, min of meer op rij. Hierdoor vormen zij een soort begeleidende beplanting langs de toegangsdreef.

Daarnaast is in het profiel de oude sloot/ watergang voelbaar in de lagere ligging en de afwijkende bodemstructuur. Hier staan geen bomen, en vormt zich een ruimte open plek.

Dan volgt het eigenlijke parkbos. Dit bestaat uit relatief jong bos. Langs het pad bij de Leidse Rijn staan oudere beuken (naar schatting tussen 50 en 70 jaar oud). In het bosvak staat een oude afgetakelde kastanje en enkele oudere beuken. In het verleden stonden in dit bosje veel kastanjes aan de zijde van de oprijlaan en veel iepen verder in het parkbos. De iepen zijn vanwege iepziekte geveld, de meeste kastanjes zijn bij een storm omgewaaid. De afgelopen twintig jaar ontwikkelt het parkbos zich tot essen-esdoornbos. De ondergroei is matig ontwikkeld een eenvormig van opbouw, met braam, gewone vlier en veel zaailingen van es en esdoorn. Het parkbos kent weinig stinsenflora. Nabij het pad staat een grote vlek met holwortel.

Kaplijst

Bij de inventarisatie van het parkbosje zijn de bomen opgenomen die dienen te wijken voor aanleg van de woning. Zie ook de kaart met genummerde bomen. Deze nummers corresponderen met de onderstaande lijst. De soort (voor zover mogelijk) en de stamomvang op één meter hoogte zijn in kolommen opgenomen.

Nummer	soort	omvang	
1	paardekastanje		verwijderen vanwege valgevaar
2	beuk	0.65	
3	es	1.00	
4	es	1.10	
5	esdoorn	1.00	
6	beuk	0.45	
7	esdoorn	1.20	
8	esdoorn	1.45	
9	esdoorn	2.00	
10	esdoorn	1.25	
11	beuk	0.55	
12	esdoorn	1.20	
13	esdoorn	1.70	
14	paardekastanje	3.05	zeer slechte conditie

15	beuk	1.95	jong, grote heester/ kleine boom
16	beuk	1.75	
17	iep		
18	beuk	0.40	
19	beuk	2.30	
20	beuk	2.10	
21	beuk	2.20	
22	esdoorn	1.40	
23	esdoorn	1.70	